

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (SIRA NO: 85)
(GENEL YÖNETİM KAPSAMINDAKİ KAMU İDARELERİNDE
ENFLASYON DÜZELTMESİ UYGULAMASI)

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı, kapsamdaki kamu idarelerine ait mali tabloların enflasyon etkilerinden arındırılarak raporlama tarihindeki satın alma gücünü yansıtacak şekilde sunulmasını sağlamak üzere uygulanacak enflasyon düzeltmesinin usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Tebliğ, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanır.

(2) Kurumlar vergisi mükellefi olan kamu idarelerinde bu Tebliğ hükümleri uygulanmaz.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Tebliğ, 3/12/2014 tarihli ve 2014/7052 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 30 uncu maddesinin dokuzuncu fıkrası ile geçici 3 üncü maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4- (1) Bu Tebliğde geçen;

a) Bakanlık: Hazine ve Maliye Bakanlığını,

b) Düzeltme katsayısı: Mali tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, düzeltmeye esas alınan tarihi içeren aya ait fiyat endeksine bölünmesiyle elde edilen katsayıyı,

c) Enflasyon düzeltmesi: Parasal olmayan kalemlerin enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarlarının düzeltme katsayısı ile çarpılması suretiyle, mali tablonun ait olduğu tarihteki satın alma gücü cinsinden hesaplanmasını,

ç) Fiyat endeksi: Türkiye İstatistik Kurumunca Türkiye geneli için hesaplanan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksini (Yİ-ÜFE),

d) Hesap dönemi: Bakanlıkça aksi kararlaştırılmadıkça mali yılı,

e) Mali tablo: Kapsamdaki kamu idarelerinin bilançolarını,

f) Parasal kalemler: Ulusal para değerindeki değişimler karşısında nominal değerleri aynı kalan ancak satın alma güçleri fiyat hareketlerine göre ters yönde değişen kalemleri,

g) Parasal olmayan kalemler: Parasal kalemler harici kalemleri,

ğ) Taşıma: Mali tablolardaki parasal ve parasal olmayan kalemlerin, taşıma katsayısı kullanılarak ilgili dönemin sonundaki yeni değerlerinin hesaplanması işlemini,

h) Taşıma katsayısı: Mali tabloların ait olduğu tarihe ilişkin fiyat endeksinin, bir önceki dönemin sonundaki fiyat endeksine bölünmesiyle elde edilen katsayıyı,

ı) Yönetmelik: Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğini,

ifade eder.

Enflasyon düzeltmesi işlemleri

MADDE 5- (1) Yönetmelik hükümleri çerçevesinde, kapsamdaki kamu idarelerinde enflasyon düzeltmesi yapılması için içinde bulunulan hesap dönemi dahil son üç hesap döneminde fiyat endeksindeki artışın %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde %10'dan fazla olması gerekir. Bu kamu idarelerinin 31/12/2023 tarihli mali tabloları söz konusu şartlara bakılmaksızın enflasyon düzeltmesine tabi tutulur. Enflasyon oranı tespiti fiyat endeksine göre yapılır.

(2) EK-1'de yer alan parasal olmayan kalemlere enflasyon düzeltmesi uygulanır. Enflasyon düzeltmesi sonrası yeni değer, ilgili kalemlerin kayıtlı değerlerinin düzeltme katsayısı ile çarpılması suretiyle bulunur. Bulunan yeni değer ile eski değer arasındaki fark, enflasyon düzeltmesi olarak kayıtlara alınır. Düzeltme katsayısı, EK-2'de yer alan formüle göre hesaplanır.

(3) EK-1'de yer alan kalemlerin düzeltmeye esas tarihleri kayıtlara alındıkları tarihtir. Bu kalemlerde düzeltme için esas alınacak tarihin sadece yıl olarak bilinmesi durumunda, kayıtlara girdikleri yılın Aralık ayı esas alınır. Cari yılda edinilen kalemlerin giriş tarihleri bilinmiyorsa önceki yılın Aralık ayı esas alınır. Kamu idarelerinde birleşme veya devir suretiyle edinilen parasal

olmayan kalemlerin enflasyon düzeltmesinde, birleşme veya devir yapılan yılın Aralık ayı esas alınır.

(4) Enflasyon düzeltmesi yapılan yıldan sonraki yıllarda enflasyon düzeltmesi şartlarının bulunması halinde önceki yıl enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş kalemler taşıma katsayısı kullanılarak düzeltilir. Taşıma katsayısı, EK-2’de yer alan formüle göre hesaplanır.

(5) Mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı ile mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının enflasyon düzeltmesi işlemleri, ilgili kuruluşların enflasyon düzeltmesi işlemleri esas alınarak yapılır. Bu kuruluşlarca yapılan enflasyon düzeltmesi işlemlerine ilişkin belgeler, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Bakanlığa; kapsama dahil diğer kamu idareleri için ilgili kamu idaresine gönderilir. İlgili kamu idaresinin muhasebe birimi sermaye hareketlerine ilişkin bu belgeleri esas alarak muhasebeleştirme işlemlerini yapar. Enflasyon düzeltmesi ve sermaye hareketlerine ilişkin kuruluştan alınan belgelerin bir nüshası muhasebeleştirme belgesine eklenir.

(6) Kurumlar vergisi mükellefi olan döner sermayeli kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının enflasyon düzeltmesi işlemleri, bu döner sermayeli kuruluşların enflasyon düzeltmesi işlemleri esas alınarak yapılır. Bu kuruluşlarca yapılan enflasyon düzeltmesi işlemlerine ilişkin belgeler ilgili kamu idaresine, kamu idaresince de ilgili muhasebe birimine gönderilerek muhasebe kayıtlarının yapılması sağlanır. Enflasyon düzeltmesi ve sermaye hareketlerine ilişkin döner sermayeli kuruluştan alınan belgelerin bir nüshası muhasebeleştirme belgesine eklenir.

(7) Enflasyon düzeltmesi işlemi, mali yıl sonu itibarıyla amortisman işlemlerinden önce geçici mizana yansıtacak şekilde dönem sonunda yapılır. 698-Enflasyon Düzeltmesi Hesabının bakiyesi, dönem sonu işlemleri bağlamında geçici 1 inci maddede belirtilen durum haricinde 690-Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarılır.

(8) Birikmiş amortisman tutarları, ait oldukları varlığın düzeltme katsayısı ile düzeltilir.

(9) Amortisman ayırma işlemi, enflasyon düzeltmesi sonucu ortaya çıkan yeni değer esas alınarak, bu yeni değer ilgili kalemin kalan ekonomik ömrüne eşit dağıtılması suretiyle yapılır.

(10) Dayanıklı taşınırlara ait hesaplardaki enflasyon düzeltmeleri, bu taşınırların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucunda ortaya çıkacak enflasyon farkı tutarları için düzenlenecek taşınır işlem fişlerinin ilgili muhasebe birimlerine iletilmesi suretiyle yapılır. Bakanlıkça yürütülen bilişim sistemlerini kullanmayan kamu idarelerinde muhasebe birimine yapılacak bildirimler, kaynak tasarrufunu ve muhasebe kayıtlarının oluşmasını sağlayacak şekilde toplu olarak iletilebilir.

(11) Taşınmazlara ait hesaplardaki enflasyon düzeltmeleri, taşınmazların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucunda ortaya çıkacak enflasyon farkı tutarları için düzenlenecek taşınmaz kayıt formlarının ilgili muhasebe birimlerine iletilmesi suretiyle yapılır. Ancak, Bakanlıkça yürütülen bilişim sistemlerini kullanan kamu idarelerinin taşınmazlarının enflasyon düzeltmesi işlemleri muhasebe birimlerince başlatılır. Taşınmaz kayıt formlarında yapılacak güncelleme için enflasyon düzeltmesi farkları, geçici 2 nci maddede belirtilen durum haricinde taşınmaz bazında ilgili birimlere iletilir.

(12) Tahsisli taşınmazların enflasyon düzeltmesi işlemleri, tahsisli taşınmazı kullanan kamu idarelerince yapılır, tahsis eden kamu idaresine muhasebe kayıtlarının güncellenmesi için ayrıca bildirim yapılır. Aynı taşınmaz için tahsis eden ve kullanan idarelerin, Bakanlıkça yürütülen bilişim sistemlerini kullanması durumunda tahsisli kullanan idarelerce tahsis eden idarelere bildirim yapılmaz. Bakanlıkça yürütülen bilişim sistemlerini kullanmayan ancak tahsisli taşınmaz kullanan kamu idarelerinde, tahsisli kullanılan taşınmazlara ilişkin enflasyon farklarının hesaplanmasını müteakip ve dönem sonu işlemlerinin tamamlanması beklenilmeksizin, ilgili taşınmaz kayıt formu kullanılarak tahsis eden kamu idaresine bildirim yapılır.

(13) Enflasyon düzeltmesi sonucu ortaya çıkan farkların muhasebeleştirilmesinde ilgili hesapların yardımcı hesapları esas alınır. 240, 241, 242 ve 248 kodlu hesapların enflasyon farkları ise sermaye yatırılan kuruluşların nominal sermayesinin izlendiği yardımcı hesapların dışında bu hesapların detayındaki “98-Enflasyon Farkları” yardımcı hesabında izlenir.

(14) Bakanlıkça yürütülen bilişim sistemlerini kullanan kamu idarelerinde enflasyon düzeltmesine ilişkin işlemler, ilgili uygulamalar üzerinden yayımlanacak kılavuzlara göre yürütülür.

(15) Enflasyon düzeltmesi işlemleri, dayanıklı taşınırlarda taşınır işlem fişi, taşınmazlarda taşınmaz kayıt formu muhasebeleştirme belgesine eklenerek gerçekleştirilir. Bakanlıkça yürütülen bilişim sistemleri üzerinden muhasebe işlemleri yapan kamu idarelerinde taşınmazların enflasyon düzeltmesi işlemlerine yönelik muhasebeleştirme belgesine taşınmaz kayıt formu eklenmez.

(16) Enflasyon düzeltmesi için yeni ihdas edilen yardımcı hesaplar EK-3'te yer almaktadır.

Enflasyon düzeltmesine yönelik muhasebe kayıtları

MADDE 6- (1) Parasal olmayan varlık kalemlerinin enflasyon düzeltmesi işlemine tabi tutulması sonucunda ortaya çıkan farklar, ilgili hesaba borç ve 698-Enflasyon Düzeltmesi Hesabına alacak kaydedilir.

(2) Birikmiş amortisman tutarlarında yapılan düzeltme sonucu ortaya çıkan farklar, 257-Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabına alacak, 698-Enflasyon Düzeltmesi Hesabına borç kaydedilir.

(3) Dönem sonu işlemleri kapsamında 698-Enflasyon Düzeltmesi Hesabının kalanı, geçici 1 inci maddede belirtilen durum haricinde 690-Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarılır.

İlk düzeltme işlemindeki sonuçların aktarılması

GEÇİCİ MADDE 1- (1) 2023 yılı enflasyon düzeltmesi işlemi sonucunda 698- Enflasyon Düzeltmesi Hesabında oluşacak borç ya da alacak kalanı ilgisine göre; 570-Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabının veya 580-Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabının "98-Geçmiş Yıllar Enflasyon Farkları" yardımcı hesabına aktarılır.

İlk düzeltme işlemi için uygulanacak özel katsayılar

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Kapsamdaki kamu idarelerinin 250-Arazi ve Arsalar Hesabında kayıtlı taşınmazlarının enflasyon düzeltme işlemleri, 2023 yılı mali tablolarının ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, 2017 yılı Aralık ayı fiyat endeksine bölünmesi sonucu hesaplanacak katsayı ile yapılır.

(2) Kapsamdaki kamu idarelerinin 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına ilişkin enflasyon düzeltme işlemleri 2023 yılı mali tablolarının ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, 2022 yılı Aralık ayı fiyat endeksine bölünmesi sonucu hesaplanacak katsayı ile yapılır.

İlk düzeltme işleminde mali tabloların ait olduğu aya ilişkin kullanılacak endeks

GEÇİCİ MADDE 3- (1) 2023 yılı enflasyon düzeltme işlemlerinde, 2023 yılı Kasım ayı fiyat endeksi mali tablonun ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksi olarak kullanılabilir.

Yürürlük

MADDE 7- (1) Bu Tebliğ 31/12/2023 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Hazine ve Maliye Bakanı yürütür.

Ekleri için tıklayınız